

Duna szabadságáról s ez benn van az állítólagos hitelességi „Globe“-féle pontozatokban is. Persze az majd a kongresszusi kimerítő tárgyalásban ki fog világítani, ha a Duna szabadsága elérhető-e, mikor Bessarabia birtoja által Oroszország megveti lábát a Duna egyik torkolatánál, hanem ha a Duna így is biztosítható, akkor nincs okunk Oroszországgal hajba kapni Bessarabia miatt, mely ez esetben utolsó rangú jelentéktelenségre törpül.

Persze azt is mondják az Andrássyt üzlet szerüleg kárhözható urak, hogy Anglia s Oroszország közt ily szerződés levén, Anglia most már nem fogja követelni a san-stefanoi szerződés valamennyi pontjának tárgyalását a kongresszuson. Nos, eddig egyetlen jel sem mutat arra, hogy Anglia megváltoztatni akarná eddig követett politikáját. Ellenkezőleg. Egyik angol miniszter — a parlament előtt — ép az napokban hangsúlyozta félre nem érhetőleg, hogy az angol kormány el van határozva egy vonalnyira sem távozni el azon politikától, mely a Salisbury külügyminiszter által kiadott első köriratban kifejeztetett. E Salisbury-féle körirat pedig kiindulása s alapja épen a san-stefanoi békeszerződés valamennyi pontjának teljes és akadálytalan megírására s ha kell európai szempontból: megváltoztatására. És épen ez az angol külügyminiszter lord Salisbury is jelen van a kongresszuson azon Disraeli (lord Beaconsfield) angol miniszterelnök mellett, ki Oroszországnak halálos ellensége.

Fél nem tehető tehát Anglia oknélküli s önmagának nem kevésbé ártalmas színváltotatása. De tegyük fel ezt is. Mit árthat nekünk, ha Anglia hűtlen lenne is oly ünnepélyesen ki- mondott elveit? Ha nem akarja Anglia a san-stefanoi békét bolygatni, hát azt teheti, de nem akadályozhatja meg Ausztria-Magyarországot a felszólalásban s a békeszerződésnek keresztül kasul leendő gázolásában. S hogy ez a kellő pillanatban s teljes mértékben gr. Andrássy által meg fog történni, abban biztosak vagyunk s azok is biztosak lehetnek, kik szeretnék látni, ha Andrássy nem igazolná teljesen a monarchiának benne helyezett bizalmát.

Vannak a békeszerződésnek olyan pontjai, melyek mint Szerbia s Montenegro nagyobbdása, Bosznia, Hercegovina szervezése stb. kizárólag a mi érdekeinket érintik. E pontok nincsenek érintve amaz állítólagos hitelességi „Globe“-féle szerződésben. Miért? Azért, mert ezek kiválólag minket érdekelnek s Angliának abba nem is lehet irányadó beleszólása. Csak már ha lemondunk monarchiánk nagyhatalmi állásáról, akkor bátorodhatnak egy más hatalom jogot formálni magának, hogy ügyeinket

szen akkora volt, mint egy tehén. Cívódtunk, veszekedtünk, szóval az utazás isten átka volt rajtam. Nem szántam volna apósomat, azt a Prokrustest keresztül löni és anyósomat, a csuf Sybillát elevenen megfojtani. Jól mondják barátom, hogy apósnak, anyósnak csak koszorut venni jó sirjaikra, de velők egy földél alatt lakni — brrr! mily átok az!

— No az ilyen csak veled történni lehet, Sándor, de Emillel nem fog az történni.

— Nem azért mondom, de nincs semmi lehetetlen. Okulni lehet rajtam.

— Elég az hozzá, — szólott Emil — megértettelek benneteket. Mondom: holnap a déli vaspályán utazom.

Mindnyájan kezét fogták Emillel és szerencsés utat kívántak. De Sándor még megjegyezte: — Vigyázz, mert az após, anyós attikai szörnyek.

— Isten veletek tehát a viszontlátásig!
Elváltunk.

Budán másnap szép téli nap korány sugarai aranyozták meg a vén Gellért hegyét. A kopott szikláknak be jól eshetett a rég nem látott nap orcája.

Oly tiszta nap volt, gyönyörű, mint az első hópehely.

Az emberek hullámozgottak az utcákon, lánc- hidon.

Emil, emlékszem, pénteken délelőtt 9 órákor ült fel a 437. számú bérkocsiba, mellyel Budára hajazott s csakugyan utazott.

A budai indóháznál volt Ilmával találkozandó. Vállán egy könnyű angol plaid volt, nyakában uti táská s illatos regalia szivar szájában.

Alig szállt le a kocsiból, azonnal a váróterem felé közeledett, hol egy igen csinos, elegánsan öltözött uri nő üdvözölte s mosolygott feléje.

(Folytatás köv.)

illetőleg de nobis, sine nobis másokkal szerződést kössön. Ma még azonban Ausztria-Magyarország meg nem engedheti, hogy akármely más állam — még ha a teljes rokonszenvét bíró Anglia lenne is az — ügyeit rendezze, dolgait végezze. — Erre nézve elég vagyunk mi magunk

A Berlinből jövő legújabb tudósítások remélni engedik, hogy Oroszország a mi érdekeink vonalát is respektálni fogja. De ha ez nem tenné, még akkor sem szenvedett hajtórést Andrássy politikája, mert az ezen esetre is gondoskodott, mikor állhatatosan követel, hogy monarchiánk a kongresszuson ne mint gyöngye kérelmező, de érdekeit védni akaró s tudó hatalom jelenjék meg. S Ausztria-Magyarország ép Andrássy politikája következtében azon szerencsés helyzetben van, hogy kívánatait teljes erkölcsi s anyagi hatalmi eszközökkel támogathatja.

Utóirat: Londonból távirják: „A „Times“ (legmegbízhatóbb angol lap) közli, hogy a „Globe“ által nyilvánosságra hozott szerződés orosz ajánlat volt, mint ilyen hiteles, de azt Anglia nem tagadta el.“

* **A közös hadügyminiszterium**, mint Bécsből jelentik, táviratilag utasította a kassai katonai parancsnokságot, hogy a mozgósítások miatt az évenként tartatni szokott vezérkari gyakorlatokat Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód és Kolozsmegyében ez évre szüntesse be.

* **Az országgyűlés** — mint a „P. N.“ halja — valószínűleg június 30-án fog befejezteni. Ő felsége ez alkalomra Budapestre jön, s az országgyűlést trónbeszéddel fogja befejezni.

* **A kereskedelmi szerződéseknél** a folyó év végeig leendő meghosszabbítására, melyre az országgyűlés egy legközelebb elfogadott törvényjavaslat által megadta a kormányának a felhatalmazást, minden nehézség nélkül meg fog történni. A német kormány már régebben kijelentette a meghosszabbítás iránti hajlandóságát; a francia kormány pedig ugyanily értelemű nyilatkozata a legutóbbi napokban érkezett meg Bécsbe, s Olaszország is a kongresszusról Bécsen át hazautazó miniszterelnöke által ki fogja jelenteni készségét a fennálló olasz kereskedelmi szerződés felévi meghosszabbítására.

A kongresszus.

Berlin, jun. 18. A kongresszus tegnap 2 és fél óráig tartott ülésen elfogadta a hg Bismarck által előterjesztett ügyrendet. A bolgár kérdés tárgyalására nem került a sor. Csak azon kérdés tárgyalatott, hogy Görögország beboccsátassék-e a kongresszusra; a vita azonban elnapoltatott. A hírek, melyek szerint a porta a kongresszusról visszszaléni szándékozik, ha a kongresszus más tartományok autonómiáját is elhatározná, mint a melyekről a san-stefanoi szerződés szól, a tegnapi ülés kezdete előtt lettek ismertté a kongresszusi körökben s feltűnést okoztak.

Berlin, június 17. A kongresszus mai ülése 2 órákor kezdődött 5-ór ért véget. A termet először Beaconsfield hagyta el, azután Andrássy, ki az utat lakásába gyalog tette meg, nagy néptömeg által kísérve, mely reá látszólag kellemetlen hatással volt. — A bolgár kérdés, mely a mai ülésen napirenden volt, még több ülést fog igénybe venni A legnagyobb bizonyíték arra nézve, hogy sem Anglia, sem Ausztria-Magyarország nem kötött Oroszországgal külön egyezményt, azon közülmény, hogy a kongresszusi tárgyalások alkalmával minden részlet hosszas discussiót idéz elő, melyekben Anglia és Ausztria-Magyarország rendszeren Oroszországgal ellen foglalnak állást.

A június 16-iki ülésről a „Berl. Tagblatt“ eze ket jelenti: Miután Bismarck a kongresszus második ülését megnyitotta, Radovitz (franciálul) felolvasta mult ülése jegyzőkönyvét, mely elfogadtatik. A porta képviselői, kik az első ülésen nem voltak jelen, szintén nem tettek kifogást. Erre Bülow felolvasta Bismarck hg mai napirendjét, mely eme két tárgyat tartalmazza: 1. Az ügyrend megállapítása. 2. Általános vita a san-stefanoi szerződés összesége fölött.

Bismarck megnyitja az ügyrend fölötti vitát. Szólásra senki sem jelentkezvén, e német javaslat elfogadtatik. A szónokok sorrendje e szerint mára következő: Oroszország, Anglia, Ausztria-Magyarország, Franciaország, Németország, Olaszország, Törökország.

Az általános vitát Suvaloff nyitja meg; utána szólásra jelentkeztek Salisbury és Haymerle. Suvaloff egy teljes órahosszat beszél: előbb történeti áttekintést ad, azután levonja az orosz győzelmei következtetéseit, s államjogilag indokolja Oroszország hadikárépítési követelésének jogosultságát. Kívánja a békeokmány teljes elfogadását, s végül ismét resumét olvas föl Bulgaria hosszasság szerinti fölőstásáról, a nyugati és déli határok megváltoztatása mellett.

Erre Bismarck herceg a német kabinet részéről következő módosítást jelentett be: „Az angol

flotta és az orosz csapatok a kongresszus tartama alatt vonuljanak vissza Konstantinápolytól. — Olaszország, Ausztria-Magyarország és Franciaország támogatják az indítványt. Andrássy gróf azonban csak a jövő ülésen kívánja ezt tárgyalni.

Az ülés 4 órákor ért véget. A legközelebbi ülés szerdán d. u. 2 órákor lesz. Ebben Salisbury fog felelni Suvaloff beszédére.

A kisebb államok ügye nagyon rosszul áll. Eddig csupán Románia tett lépést Bismarcknál képviseltetésé iránt, de minden kilátás nélkül a sikerre. Ristic teljesen lemondott arról, hogy Szerbia részvétele érdekében működjék, s csak egy emlékiratot fog átnyújtani. A görög meghatalmazott kijelente, hogy csak azon esetben fogadják el a meghívást a kongresszusra, ha a meghívás nem csupán azon időtartamra szól, melyben a Görögországot érdeklő kérdések tárgyalatnak.

A keleti kérdés.

A kongresszusról érkező sürgönyök a lehető legalkalmasabbak arra, hogy épenséggel semmi világos tudomást se nyerjen a világ a tárgyalások folyamáról. — Egy sürgöny azt mondja, hogy Bismarck hg nagyon szigoruan veszi a titoktartást, még azért is neheztelven, hogy a 17-iki ülés napirendje elárulatott. Minden tagadás dacára azonban annyi bizonyosnak látszik, hogy tegnap csakugyan megkezdett a bulgáriai kérdés tárgyalása, és oly nehézségek merültek föl, melyekkel szemben a kongresszus vérmes kilátásai jelentékenyen alábbszállottak. — 17-én egyetlen pontra nézve sem jött létre meg egyezés, — holnap folytatják ugyana kérdés vitátságát, mely egy berlini sürgöny szerint még talán egy hétig is el fog tartani.

Hogy egyrészt Oroszország, másrészt Anglia és monarchiánk közt közeledés történt a bolgár kérdésben, kitűnik abból, hogy e tárgy már fölvetetett a napirendre. Ugy látszik azonban, hogy az előleges meg egyezés igen sok és fontos részletre nem terjed ki. Egy félhivatalos közülmény szerint Andrássy és Beaconsfield programjának egy részét Oroszország már elfogadta, nevezetesen azt, hogy Bulgária két fejedelemségre választassék, melyek közül csak az északi legyen független, míg a déli megmarad a porta fenhatóságára, habár nem egyuttal kormányzata alatt. Az angol-osztrák-magyar program szerint tovább Oroszország kénytelen jelentékeny területeket visszaadnia a portának, különösen az azei tengerpartot és a Fekete-tengernél a partvidéket Burgasztól lefelé. Ugy szintén a portának déli Bulgáriában katonai helyőrségek számára helyek jelölendők ki, az orosz megszállás legfeljebb háromgyed évre korlátozandó stb. Oroszországnak oly messze kellene hátrálni nagyon is előretölt pozícióiból, hogy a nemhivatalos tudósítók méltán látják kissé sötétben színen a helyzetet, mint azon officiozus sürgönyök, melyek elismerik ugyan a nagy nehézségek létezését, de azért rendületlenül biznak a békés megoldásban.

Legújabbban egy oly körülmény is fölmerült, mely komolyan gondolkodóba ejtette a diplomáciát: ez a porta magartatása. Törökország képviselői nem titkolják, hogy a kongresszus iránt csak addig érdeklődnek, amíg kilátásuk van, hogy a san-stefanoi szerződésnél kedvezőbbet nyernek, ellenben ha akár görög, akár más követelések címen még újabb áldozatok kívántatnának, akkor a porta, visszahíván képviselőit, egyszerűen végrehajtja a san-stefanoi szerződést. Es ekkor a kongresszus szét volna ugraszta, mert mi fölött tanácskoznék tovább! A nagyhatalmak tehát nemcsak Oroszországgal, hanem a porta iránt is egyaránt óvatoss és erőlyes föllépésre kényszerítvük, s minden ilyen új mozzanat csak növeli a bonyodalmat és csökkenti a kibontakozás esélyeit.

Konstantinápolyban a forrongás erősebb, mint valaha és a Mithadisták nyíltan hirdetik, hogy Mithad elöklelte által proklamálni akarják a köztársaságot. Több követség anonim levelet kapott, melyben arról van szó, hogy „ne ijedjenek meg, ha Stambulban legközelebb mozgalom ütne nek ki. E mozgalom a levelek szerint korántsem a keresztények, hanem csak az uralmat jogtalanul bitorló tehetetlen szultán ellen irányulnának, ki a házaárulás bűnébe esett. — Abdul Hamid helyzete nagyon fenyegetetnek látszik, s aggodalmait valóban jogosultak.

Berlin, jun. 18. A császár orvosai ma következő közülményt tesznek közzé: Alulírottak kötelezőségüknek tartják a császár állapotáról kiadott napi jelentésekhez következő nyilatkozatot tenni: a sérülések s az eléggé nem sajnálható tett összes következményei által idézett betegségek eddig várokozason felül oly kedvező lefolyásúak voltak, hogy sok oldalról következtethető volt, miként ő felsége teljes meggyógyulása legközelebb már bekövetkezik. A fenforgó esetben ennek teljesülése bizonyára mindenki szívében élő óhaj; fájdalom azonban, ez előrelátáhtól nem várható; a császár időszaki fájdalomain kívül nemcsak mindkét karjának használhatlansága folytán sokat szenved, hanem teljes felgyógyulása hosszabb ideig is eltarthat s mig ezt elérhetné, némi nehézségek is származhatnak, melyek remélhetőleg szerencsés, azonban nem minden baj nélkül lesznek legyőzhetőek.